

UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32232>

Özet

Dürtüsellik, modern psikopatoloji ara?t?rmalar?nda ve klinik uygulamalarda merkezi bir rol oynayan, karma??k ve çok boyutlu bir yap?d?r. UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i, dürtüsellik'in bu heterojen do?as?n?, öz bildirim yöntemiyle kapsamlı bir şekilde de?erlendirmek üzere geli?tirilmiş bir araçtır. Türkiye'de yapılan bu çal??ma, ölçe?in Türkçe popülasyonda, özellikle de **psikiyatri** hastalar?nda dürtüsellik'in ölçülmesindeki psikometrik uygunlu?unu belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bir **uyarlama** çal??masıdır (Yarg?ç, Ersoy ve Oflaz, 2011). Ölçek, dürtüsellik'i be? temel bile?ene ayırarak, bireylerin dürtüsel davran?? e?ilimlerini detaylı bir profil üzerinden analiz etme imkanı sunar.

Anahtar Kelimeler

UPPS, **Dürtüsellik**, Dürtüsel Davran??, Psikiyatri, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Öz Bildirim Ölçe?i.

Yazarlar

?lhan Yarg?ç, Emel Ersoy, S. Burcu Oflaz.

Amaç

UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i'nin temel amacı, **dürtüsellik** yap?s?n?, özellikle klinik popülasyonlarda güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Orijinal ölçek, dürtüsellik'i tek boyutlu bir eksiklik olarak de?il, be? farklı ve ayrı?k boyutta inceleyerek daha nüanslı bir de?erlendirme sunar.

Türkiye uyarlaması, bu be? boyutlu yap?nın Türk **psikiyatri** hastalar? örnekleminde de kültürel ve dilsel olarak geçerli ve güvenilir olup olmadığını ara?tırmayı hedeflemiştir. Bu sayede, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda kullanılabilecek, uluslararası standartlara uygun bir araç sağlanması amaçlanmıştır.

Yapı

Ölçek, dürtüsellik'i oluşturan be? temel faktörü ölçen teorik bir çerçeveye dayanır. Bu faktörler, **UPPS** (Urgency, Premeditation, Perseverance, Sensation Seeking) kavramıyla bilinen modelin geliştirilmesi versiyonunu temsil eder ve dürtüsel davran??ların heterojen do?as?nı yansıtır. Bu be? alt boyut, bireyin farklı duygusal ve bilişsel bağlamlarda nasıl tepki verdiğini de?erlendirir:

Negatif Aciliyet (Negative Urgency): Yoğun negatif duygular yaşadığında (kızgınlık, üzüntü)

aceleci eylemlerde bulunma e?ilimi.

Pozitif Aciliyet (Positive Urgency): Yo?un pozitif duygular ya?and???nda (co?ku, heyecan) aceleci eylemlerde bulunma e?ilimi.

Önceden Dü?ünce Eksikli?i (Lack of Premeditation): Bir eylemin olası sonuçları yeterince dü?ünmeden hareket etme e?ilimi.

Sebat Eksikli?i (Lack of Perseverance): Ba?lanan görevleri zorluk veya sıkıcı?ık nedeniyle tamamlama konusunda yetersizlik, dikkatin kolayca da??lması.

Duygu Aray??? (Sensation Seeking): Yeni, heyecan verici, karma??k ve riskli deneyimlere yönelik genel e?ilim.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Yargıç ve ark., 2011) spesifik olarak **psikiyatri** hastaları üzerinde odaklanılmı??r. Geçerlik de?erlendirmesi, temel olarak yapı geçerliliğini (faktör yapılarının orijinal modele uygunluğu) ve e? zamanlı geçerliliğini (ölçe?in diğer dürtüsellik ölçümleri ve ilgili klinik de?işkenlerle korelasyonu) içermektedir.

Uyarlama sürecinde, orijinal be? faktörlü yapılarının Türkçe versiyonunda da korunup korunmadığı, doğrulayıcı faktör analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçe?in teorik yapılarının Türk kültüründe ve klinik örnekleme de geçerli olduğunun kanıtlanması açısından kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, ölçümün iç tutarlılığı ve zamana karşı kararlılığını de?erlendirmeyi amaçlar. Yargıç ve arkadaşlarının çal??mas?nda, ölçe?in genel puanı ve be? alt boyutu için iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı (dürtüsellik ilgili boyutunu) ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenirlik çal??maları bir parçası olarak, ölçe?in farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapıldığı varsayılmaktadır. Bu psikometrik veriler, **UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i**'nin klinik testis ve araştırma amaçlı kullanımlarda tutarlı sonuçlar ürettiğini doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i, dürtüsellik be? bağımsız alt boyutunu ölçmeye dayandığından, faktör analizi bu yapılarının doğrulanmasında temel araç olmuştur. Türkçe uyarlama çal??mas?nda, orijinal ölçe?in teorik olarak beklenen **be? faktörlü** yapılarının (Negatif Aciliyet, Pozitif Aciliyet, Önceden Dü?ünce Eksikli?i, Sebat Eksikli?i ve Duygu Aray???) Türk

örnekleminde de istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde doğrulandığı gösterilmiştir.

Bu analizler, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlara yüksek yüklenme gösterdiğini teyit ederek, **dürtüsellik** kavramının klinik popülasyonda da çok boyutlu bir yapı olduğunu desteklemiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin klinik değerlendirilmede tek bir genel dürtüsellik puanı yerine, spesifik dürtüsel eğilimleri ayırt etme yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarılama, Öz Bildirim Ölçeği

Biçim: Genellikle 4 noktalı Likert tipi derecelendirme (Örn: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılmıyorum'a).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarılama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon (**Psikiyatri Hastaları**)

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: Uyarılama çalması, çeşitli psikiyatrik bozukluk tanısı almış hastaları içeren klinik bir örneklem üzerinde yürütülmüştür. Bu, ölçeğin klinik ortamlarda ayırtıcı tanıya katkı sağlama potansiyelini artırmaktadır.

Test Metodolojisi: Uygulama, bireylerin kendi beyanlarına dayanan, genellikle kalem-kâğıt veya çevrimiçi formatta gerçekleştirilen bir ankettir.

Anahtar Kelimeler

Negatif Aciliyet, Pozitif Aciliyet, Sebat Eksikliği, Önceden Düşünce Eksikliği, Duygu Arayışı, **Psikometrik Ölçek**, Klinik Değerlendirme, **Dürtüsellik**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtması: Belirtilmemiştir

Bağlantı E-posta Adresleri: iyargic@hotmail.com (Sorumlu Yazar İhan Yargıç)

Yazma Adresi: Belirtilmemiştir (Detaylı adres bilgisi referans makalede mevcuttur.)

Şinler, Ücret ve Test Yolu

Test Y?I?: Türkçe Uyarlama makalesi 2011 y?I?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in klinik veya akademik amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar ?lhan Yarg?ç ile iyargic@hotmail.com adresi üzerinden ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir. Akademik ara?t?rmalarda genellikle referans gösterilerek kullan?m mümkündür.

Kaynaklar

Yarg?ç, ?. , Ersoy, E. ve Oflaz, S. B. (2011). **UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i** ile psikiyatri hastalar?nda dürtüsellik'in ölçümü. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 21(2), 139-146. doi: 10.5455/bcp.20110706024203

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [upps-durtusel-davranis-olcegi-toad.pdf](#)

UPPS Dürtüsel Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri ve derecelendirme talimatları bu metin içinde doğrudan sunulmam??t?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme ölçe?i bilgisi için yukarıda belirtilen referans makaleye ve PDF dosyasına başvurulmalıdır.